

Yaratıcı İfade Destekleyen Öğretmen İndeksi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yaratıcı İfade Destekleyen Öğretmen İndeksi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32872>

Özet

Yaratıcılık Destekleyen Öğretmen İndeksi, öğretmenlerin sınıf ortamında öğrencilerin yaratıcılık gelişimini destekleyici davranışları ölçmek amacıyla uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle ilköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık teşvik eden yaklaşımları, sınıfta uyguladıkları yöntemleri ve öğrencilere sundukları fırsatları değerlendirmeyi hedefler. Orijinal ölçeğin Türkçeye adaptasyonu, ölçeğin Türkiye bağlamında geçerlik ve güvenirlik özelliklerini ortaya koyarak, eğitim araştırmalarında kullanılabilirliğini sağlamıştır.

Bu indeks, öğretmenlerin yaratıcılık destekleyen tutumlarını çok boyutlu bir yapıda inceleyerek, eğitim programlarının ve Öğretmen eğitimlerinin geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. 33 maddeden oluşan bu araç, 9 farklı alt boyutta öğretmen davranışlarını kapsamlı bir şekilde analiz eder.

Anahtar Kelimeler

Yaratıcılık Destekleme, Öğretmen İndeksi, Likert Ölçeği, Eğitim Bilimleri, Uyarlama, Psikometri

Yazarlar

Ayhan Dökücü

Amaç

Ölçeğin temel amacı, görev yapan ilköğretim öğretmenlerinin sınıf içerisindeki yaratıcılık destekleme düzeylerini ve bu desteği hangi davranışları aracılığıyla sağladıklarını belirlemektir. Bu indeks, öğretmenlerin yaratıcılık teşvik etme potansiyellerini ve mevcut uygulamalarını ölçerek, eğitimcilerin kendilerini bu alanda geliştirmelerine yönelik geri bildirim sağlamayı amaçlamaktadır.

Uyarlama çalışması, orijinal İngilizce ölçeğin kültürel ve dilsel geçerliliğini koruyarak, Türk eğitim sistemindeki öğretmenlerin yaratıcılık destekleyici davranışlarını güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebilmesini sağlamak üzere yürütülmüştür.

Yapı

Yaratıcılık Destekleyen Öğretmen İndeksi, öğretmenlerin yaratıcılık teşvik etme becerilerini yansıtan karmaşık bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, pedagojik yaklaşımlardan sınıf yönetimi stratejilerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsar. Ölçek toplamda 9 farklı alt boyuttan oluşmaktadır.

Ölçülen temel yapı, öğretmenlerin öğrencilere baskı tanınması, farklı fikirleri bütünlendirme, içsel motivasyonu artırma, esnekliği teşvik etme ve eleştirel sorgulamayı destekleme gibi spesifik davranışları içerir. Bu alt boyutlar, yaratıcılığın gelişiminde kritik rol oynayan öğretmen tutumlarını detaylandırmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlamasında yapı geçerliliği incelenmiş ve yüksek düzeyde kabul edilebilir sonuçlar elde edilmiştir. Yapı geçerliliğini değerlendirmek için uygulanan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem uygunluk testi değeri **.925** olarak bulunmuştur. Bu değer, verilerin Faktör Analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir.

Sferiklik testi olan Bartlett Testi değeri 990 serbestlik derecesi ile 6230.061 bulunmuş ve p değeri **.000** olarak tespit edilmiştir. Bu anlamlılık düzeyi, değişkenler arasındaki korelasyon matrisinin faktör analizine uygun olduğunu doğrulamaktadır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda, Varimax dik döndürme işlemi sonrasında madde faktör yük değerlerinin **.392 ile .779** arasında değiştiği bildirilmiştir, bu da maddelerin ilgili alt boyutlara yeterince yüklendiğini göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlilik analizleri yüksek sonuçlar vermiştir. Ölçeğin tamamından elde edilen genel Cronbach Alpha katsayısı **.94** olarak belirlenmiştir. Bu sonuç, ölçeğin genel olarak mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Alt boyutların güvenirlilik katsayıları incelendiğinde ise, en düşük Alpha katsayısının **.57** olduğu belirtilmiştir. Genel yüksek güvenirlilik katsayısı, ölçeğin farklı durumlarda tutarlı ölçümler yapabildiğini desteklemektedir, ancak araştırmacılar düşük katsayı alt boyutları kullanırken dikkatli olmalıdır.

Faktör Analizi

Ölçek, toplamda 33 madde ve 9 alt boyuttan oluşan bir faktör yapısına sahiptir. Yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda, orijinal ölçeğin çok boyutlu yapısı Türkçe uyarlamada da doğrulanmıştır. Faktör yüklerinin 0.392 ile 0.779 arasında değişmesi, maddelerin belirlenen alt boyutları güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Faktör yapısı, öğretmenlerin yaratıcılığın teşvik etme davranışlarını dokuz ana temada toplamaktadır. Bu alt boyutlar ve madde sayıları şunlardır: Baskı (2 m), Bütünlendirme (4 m), Gündüleme (3 m), Yargılama (4 m), Esneklik (4 m), Değerlendirme (3 m), Sorgulama (4 m), Fırsat verme (4 m) ve Hayal kırıklığı (5 m).

Araç

Test Türü:

Uyarlama (Adaptation)

Format:

Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Dil:

Türkçe (Orijinali İngilizce)

Popülasyon Grubu:

Öğretmenler (İlkokul Öğretmenleri)

Yaş Grubu:

Yetişkin

Popülasyon Detayları:

Çalışma, ilkokul düzeyinde görev yapan öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi:

Ölçek 5'li Likert Ölçeği formatında derecelendirilmiştir (1= hiçbir zaman - 5= her zaman). Yüksek puanlar, öğretmenin yaratıcı destekleme düzeyinin yüksek olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Öğretmen Davranışları, Yaratıcılık, Güvenirlilik, KMO, Cronbach Alpha

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları:

Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri:

adikici@ohu.edu.tr

Yazma Adresi:

Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2013 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için izin ve ücret bilgileri konusunda yazar Ayhan Dikici ile doğrudan iletişime geçilmesi önerilmektedir. Telif hakları ve kullanım koşulları yayıncı kuruluş ve yazar tarafından belirlenmektedir.

Referanslar

Dikici, A. (2013). The adaptation of Creativity Fostering Primary Teachers Index Scale into Turkish. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 13(1), 318-323.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: creativity-fostering-primary-teachers-index-scale-toad.pdf

Yaratıcılık Destekleyen Öğretmen İndeksi Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Başlımsızlık (2 m)

Bütünleştirme (4 m)

Güdüleme (3 m)

Yargılama (4 m)

Esneklik (4 m)

Değerlendirme (3 m)

Sorgulama (4 m)

Fırsat verme (4 m)

Hayal kırıklığı (5 m)